

ГРОДЗЕНСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ГАЗЕТА КАЛЕКТЫВУ ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ Я. КУПАЛЫ

№ 18 (210) 15 снежня 1993 года, серада

Імі ганарыцца універсітэт

Аляксандр Грынё — будучы матэматык

Гэтага хлопца на матэматычным факультэце добра ведаюць і выкладчыкі, і студэнты. Аляксандр Грынё, студэнт 4 курса, заслужыў пасаду і аўтарытэт сваімі добра сумленнымі адносінамі да вучобы.

«Веру ў сілу сапраўдных ведаў. А яны бяруць пачатак яшчэ ў школе. Вучыўся ў матэматычным класе ў цудоўнай настаўніцы Я. В. Яроміч (дарэчы, выпускніцы нашага ўніверсітэта), скончыў школу з «Зрэбраным медалём», — рэзюмэ А. Грынё.

Яго сябры-аднакурснікі жартуюць: «Якую б кнігу па матэматычнаму аналізу вы не атрымалі ў бібліятэцы, там абавязкова будзе стаяць № 726 — гэта нумар чытацкага білета А. Грынё».

Быць імянным стыпендыятам не толькі ганарова, але і вельмі адказна. Адных выдатных адзнак у вучобе недастаткова. Неабходна паказаць прыклад і ў іншых справах студэнцкага жыцця. У Аляксандра ўсе цэняць арганізатарскія здольнасці, шчырасць. На I курсе — стараста курса, затым стараста групы, член Вучонай рады ўніверсітэта, член бібліятэчнага савета, спрабуе свае здольнасці ў навуковай працы, зведаў, што такое праца ў будаўнічым атрадзе.

З упэўнасцю можна сказаць, што пасля заканчэння ўніверсітэта Аляксандр Грынё будзе добрым спецыялістам, бо яго веды выкладчыкі ацэньваюць толькі на «выдатна».

Адбылася прафсаюзная канферэнцыя супрацоўнікаў універсітэта. Склікалася яна з нагоды не зусім прыемнай — як абараніць правы выкладчыкаў і супрацоўнікаў ВНУ на лепшае жыццё, засцерагчы і ад інфляцыйных працаўзыходзячы з гэтых абставінаў была сфармулявана п. 7 арт. 34 Закона «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь» 31 студзеня 1994 г.

цы і навукі і Савета па каардынацыі забастовачнага руху ва ўстановах і арганізацыях адукацыі і навукі аб разгледжанні на рэспубліканскай канферэнцыі, якая мае адбыцца 9 снежня, пытанні аб становішчы ў сістэме адукацыі ў сувязі з невыкананнем урадам пастановы ВС РБ аб павелічэнні зароботнай платы не менш 150% ад сярэднемесячнай

Ці будзе забастоўка?

прафсаюза з урадам рэспублікі і далейшых дзеяннях па адстойванню сацыяльна-эканамічных правоў і інтарэсаў работнікаў галіны».

Словам, размова ішла аб тым, падтрымаць ці не падтрымаць забастоўку, якую намячалі правесці настаўнікі рэспублікі.

3 дакладам выступіў старшыня прафкама У. А. Хілюта. У абмеркаванні праблемы прынялі ўдзел І. В. Гушчын, М. А. Матальскі, У. М. Карчэўскі, А. І. Васкабоеў. Аднагалосна была прынята пастанова, якую мы сёння друкуем.

У. А. Хілюта выбраны дэлегатам рэспубліканскай прафсаюзнай канферэнцыі, якая адбылася 9 снежня.

Як паведаміў У. А. Хілюта, на рэспубліканскай канферэнцыі прынята рашэнне аб правядзенні агульнарэспубліканскай галіновай забастоўкі ва ўстановах адукацыі з 12 студзеня 1994 года, калі не будуць прыняты меры па задавальненню абгрунтаваных патрабаванняў прафсаюза аб карэктыроўцы зароботнай платы.

Пастанова прафсаюзнай канферэнцыі выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта

1. Згадзіцца з ацэнкамі і вывадамі, выкладзенымі ў «Звароце да членаў прафсаюза» прэзідыума Рэспубліканскага камітэта прафсаюза і Савета па каардынацыі забастовачнага руху ва ўстановах і арганізацыях адукацыі і навукі ў сувязі з невыкананнем урадам п. 3 пастановы ВС РБ ад 5 лістапада 1992 г. аб правядзенні карэктыроўкі зароботнай платы педагагічных работнікаў і прафесарска-выкладчыцкага саставу.

2. Падтрымаць прапанову прэзідыума Рэспубліканскага камітэта прафсаюза работнікаў адука-

цый і навукі і Савета па каардынацыі забастовачнага руху ва ўстановах і арганізацыях адукацыі і навукі аб разгледжанні на рэспубліканскай канферэнцыі, якая мае адбыцца 9 снежня, пытанні аб становішчы ў сістэме адукацыі ў сувязі з невыкананнем урадам пастановы ВС РБ аб павелічэнні зароботнай платы не менш 150% ад сярэднемесячнай

3. Дазволіць льготнае падаткаабкладанне вышэйшай школы:

— цалкам скасаваць падаткі на зямлю і працоўныя рэсурсы для ВНУ;

— скасаваць падаткаабкладанне сродкаў прадпрыемстваў

і арганізацый, якія накіраваны на фінансаванне вышэйшай школы.

4. Даць ВНУ поўную эканамічную самастойнасць у пытаннях выкарыстання ўсіх матэрыяльных і фінансавых сродкаў, атрыманых ад гасразліковай дзейнасці.

5. Даручыць прафкаму ўніверсітэта ўнесці ў абласны Савет народных дэпутатаў і абласны Савет аб'яднання прафсаюзаў прапановы па змяненню існуючых нарматываў пры пастаноўцы і атрыманні жылля для работнікаў вышэйшай школы.

Як жывеш, факультэт?

Працягваем знаёміць з факультэтамі, кафедрамі, аддзяленнямі, і службамі ўніверсітэта. На гэты раз гаворка пойдзе пра факультэт правазнаўства і яго новае аддзяленне міжнародных эканамічных адносін. Цікава саць да яго вельмі вялікая, бо тут рыхтуюць спецыялістаў, якія будуць вельмі патрэбны нашай краіне.

На здымку: намеснік дэкана факультэта правазнаўства Лі Чон Ку праводзіць семінар па сусветнай эканоміцы са студэнтамі I курса. (Працяг на 2-ой старонцы).

Віншуем!

Калектыў кафедры квантавай фізікі фізічнага факультэта віншуе выкладчыка Віктара Юльянавіча ЛЕБЯДЗЯ з паспяховай абаронай кандыдацкай дысертацыі і зычыць новых творчых поспехаў.

Адбылося выбранне па конкурсу: С. Ф. Мусіенка абрана на пасаду загадчыка кафедры польскай філалогіі і культуры, Н. К. Памецька прысвоена званне дацэнта кафедры беларускай мовы, У. У. Пячэрскаму прысвоена вучонае званне дацэнта кафедры крымінальнага права, працэсу і крыміналістыкі.

Пра надзённыя справы

На чарговым пасяджэнні рэктарата абмеркаваны надзённыя пытанні жыцця ўніверсітэта. Заслухана справаздача дырэктара бібліятэкі В. С. Станкевіча аб рабоце па забеспячэнню студэнтаў вучэбнай і навуковай літаратурай. Р. Я. Гайдашаў раскажаў пра стан і перспектывы развіцця матэрыяльнай базы факультэта фізічнай культуры і спорту.

Начальнік вучэбнага аддзела Э. С. Ярусік пазнаёміў членаў рэктарата з арганізацыяй работы вучэбна-дапаможнага складу факультэтаў і кафедраў.

Па абмеркаваных пытаннях прыняты адпаведныя рашэнні.

Кніга

па пунктуацыі

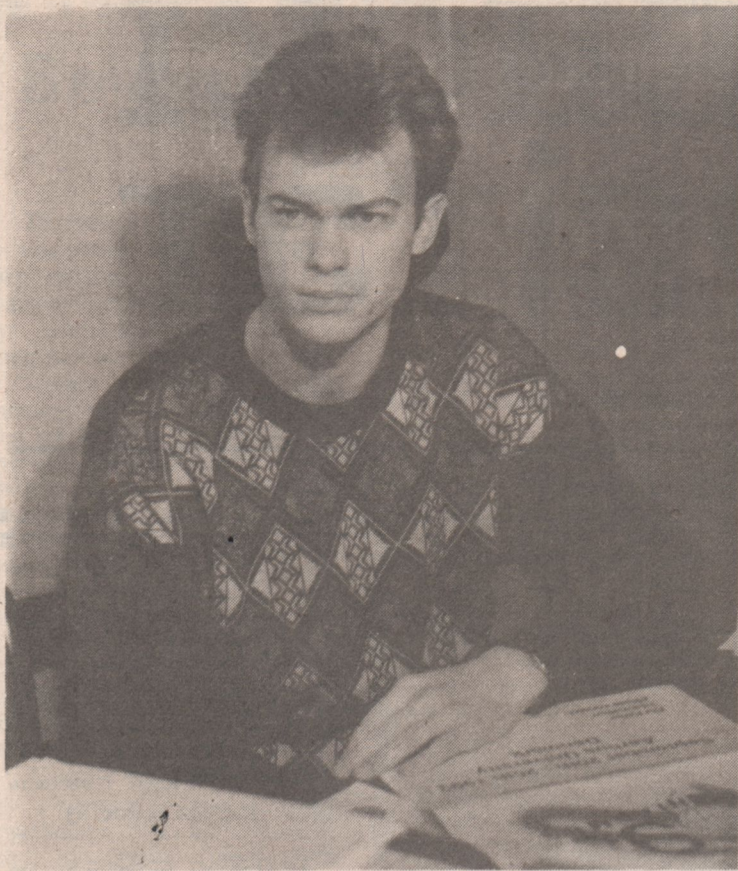
У выдавецтве ўніверсітэта выйшла кніга «Асновы і нормы сучаснай беларускай пунктуацыі». Аўтар яе — вядомы беларускі мовазнаўца, кандыдат філалагічных навук Грыгор Нікіфаравіч Ключаў. На жаль, кніга, якую ён лічыў найкаштоўнейшым з усяго, што ён напісаў, не ўбачыла свету пры жыцці вучонага.

У кнізе даецца кароткі агляд гісторыі і тэорыі пунктуацыі, асвятляецца сістэматычны звод усіх характэрных з'яў сучаснай беларускай пунктуацыі — нарматыўных, факультатывных і аказіянальных.

Прадмову да кнігі напісала доктар філалагічных навук, прафесар М. І. Канюшкewіч.

Разлічана кніга на шырокае кола чытачоў, якія прафесіянальна звязаны з вывучэннем беларускай літаратурнай мовы.

В. ПАУЛАУ.

Як жывеш, факультэт?

3 верасня 1993 г. на факультэце правазнаўства адкрыта аддзяленне міжнародных эканамічных адносін. Чым жыве аддзяленне сёння? — з гэтым пытаннем мы звярнуліся да намесніка дэкана факультэта Лі Чон Ку.

— На сённяшні дзень у нас на аддзяленні навучаюцца студэнты 1-2 курсаў. Распрацоўваюцца вучэбныя планы і праграмы, наладжваюцца сувязі з польскімі сябрамі ў галіне прыгранічнага супрацоўніцтва, удзельнічаем у Марозаўскім праекце па адраджэнню прадпрыемства ў краінах СНД.

Якія ў нас праблемы? Не хапае на аддзяленні высокакваліфікаваных выкладчыкаў. Гатовы прыцягваць да сумеснай працы з намі маладых выпускнікоў і практыкаў.

На здымках: удзельнік канферэнцыі ў Даніі А. Лобач; студэнтка I курса В. Кірвель на семінары па сусветнай эканоміцы.

Пасланец універсітэта ў Даніі

Інтэрв'ю

20—26 верасня ў далёкім дацкім горадзе Орхус адбылася міжнародная студэнцкая канферэнцыя. Вельмі прыемна, што прадстаўляў Беларусь студэнт 2 курса аддзялення міжнародных эканамічных адносін Андрэй Лобач.

Прапануем увазе чытачоў расказ А. Лобача аб канферэнцыі, аб Даніі, аб уражаннях ад паездкі.

— Расказы, калі ласка, аб задачах канферэнцыі, аб яе праграме.

— Міжнародная студэнцкая канферэнцыя праводзіцца традыцыйна з 1989 года ў розных гарадах па ўсяму свету. На ўдзел у студэнцкім форуме ў Орхус прыехалі 200 чалавек з усіх краін. Упершыню ў Данію былі запрошаны прадстаўнікі Усходняй Еўропы. Фінансавалі канферэнцыю Міністэрства замежных спраў і банк.

Кожная канферэнцыя мае пэўную тэму, мэты і задачы, даная была прысвечана праблемам паўночна-усходняй Еўропы.

Кожны ўдзельнік падрыхтаваў

даклад, тэмы — самыя разнастайныя: жанчына і дэмакратыя, дапамога і супрацоўніцтва, адукацыя і г. д.

Што адразу хочацца адзначыць: канферэнцыя была самастойна падрыхтавана студэнтамі без падказкі выкладчыкаў. Кіраўнікі груп — выкладчыкі толькі накіроўвалі дэбаты.

— Андрэй, ты быў адзіным прадстаўніком краін СНД на канферэнцыі (акрамя Беларусі, былі студэнты з Прыбалтыкі). Якая роля выпала табе, з чым ты пазнаёміў слухачоў?

— Я расказаў замежным студэнтам аб адукацыі ў Беларусі. Маналог цягнуўся 4 га-

дзіны (на англійскай мове). Тэма выклікала жывы інтарэс. Студэнты гаварылі аб недахопе літаратуры аб нашай краіне, літаратуры па пытаннях Усходняй Еўропы. Іх цікавіла ўсё: эканоміка і палітыка, вучоба і адпачынак студэнтаў, зарплата і многія-многія іншыя пытанні. Я прывёз з сабой шмат кніг па гісторыі Беларусі, па культуры, па прыродзе, карціны.

— Ты меў зносіны і з англічанамі, і з амерыканцамі, з датчанамі і шведамі, ці ёсць адрозненне замежнай сістэмы адукацыі ад нашай?

— Па-першае, універсітэт у Даніі, напрыклад, адрозніваецца ад інстытута. Універсітэт — гэта велізарная арганізацыя, якая мае сваю канстытуцыю, статут, і, галоўнае — свой студэнцкі саюз. Вельмі моцна развіты рух студэнтаў. 90 працэнтаў маладых людзей — прадстаўнікі ці члены саюза. У мяне складалася ўражанне, што студэнты — сапраўдныя гаспадары свайго дома. Кожны студэнт мае права ўзяць

у дзяжурнага ключ ад любой аўдыторыі. Універсітэцкі гарадок пры кляпалівых адносінах да сябе студэнтаў — утульны, зручны. У іх распараджэнні — камп'ютары, рэстаран, бар, кафейні, кухні. Кожны студэнт надзейна абаронены з боку дзяржавы і студэнцкага саюза.

— Ці ёсць, на тваю думку, адметныя адрозненні замежных студэнтаў ад нашых, як яны ставяцца да вучобы?

— Самае галоўнае ў студэнта — вучоба, яны вельмі сур'ёзна ставяцца да яе. Адукацыя ў іх бясплатная. Знаходзяцца ў вучэбным корпусе з 5 гадзін ранку да 5 гадзін вечара. Кожны з іх атрымлівае стыпендыю, даволі вялікую па нашых мерках; жыцьцё асобна ад бацькоў, плаціць за жыллё, адкладвае грошы на вандраванні кожны год. У бібліятэках — уся перыядыка, няма недахопу літаратуры. Пасля заканчэння універсітэта работу шукаюць самастойна.

— Як ты лічыш, што можна ўнесці з вопыту адукацыі ў замежных краінах канкрэтна ў наш універсітэт?

— Студэнты, якія вучацца і адпачываюць разам, могуць зрабіць вельмі многа: развіваюцца і духоўна, і маральна, і матэрыяльна. Бо студэнцкі саюз можа арганізаваць паездкі за мяжу, выставы, пакупкі літаратуры.

Мы з групай ініцыятыўна рабят стварылі клуб студэнтаў ЮНЕСКО. Першае наша мерапрыемства — навагодняя эканамічная гульня. Мы хацелі б, каб студэнты адчулі сябе арганізатарамі, уявілі сябе ў ролі бізнесменаў (у нас будзе сваё шоу, казіно, валюта). Хацелася б, каб вечар стаў самаакупаемым, прынёс прыбытак, але галоўнае — не грошы, а тое, каб праявіліся арганізатарскія здольнасці маладых людзей, з яднань студэнтаў агульнай справай.

Студэнты, у асноўным, у нас пасіўныя, хацелася б іх натхніць на цікавыя справы. І курсе выпусціў газету, дзе падверг справядлівай крытыцы 2 курс. Мы не пакрыўдзіліся, а, наадварот, зразумелі, што жыццё на аддзяленні забуджана.

З Андрэем Лобачам гаварыла Наталля БЕДЗЬ.

В. С. Станкевіч:

«Бібліятэка заклікана быць навуковым, культурным і метадычным цэнтрам універсітэта, аб'ядноўваць студэнтаў і выкладчыкаў».

Універсітэцкая бібліятэка займае адметнае месца ў жыцці нашага калектыву. Усе мы карыстаемся яе паслугамі і зусім невыпадкова, што толькі ў бягучым годзе яе работа двойчы разглядалася на пасяджэннях рэктарата і Вучонай рады. Але дырэктар бібліятэкі (дарэчы, працуе на гэтай пасадзе 26 гадоў) Віктар Сцяпанавіч Станкевіч не крыўдзіцца: усё гэта на карысць справе.

Наша размова з ім менавіта аб месцы бібліятэкі ў жыцці універсітэта, выкананні яе калектывам функцыянальных абавязкаў, праблемах.

— Галоўным у рабоце бібліятэкі, — гаворыць В. С. Станкевіч, — з'яўляецца задавальненне попыту на літаратуру па курсах спецыяльных і прафесійных дысцыплін. У цэлым мы забяспечаны падручнікамі і навуковай літаратурай нядрэнна: 80 працэнтаў студэнтаў атрымліваюць усё неабходныя падручнікі і дапаможнікі.

Згодна з палажэннем аб камплектаванні бібліятэк ВУНУ падручнікамі, добрым паказчыкам забяспечанасці лічыцца, калі ёсць адзін падручнік на трох студэнтаў. Мы так і камплектавалі раней кніжны фонд. На некаторых курсах кожнаму студэнту маглі выдаць асобны падручнік. А калі былі фінансавыя магчымасці, то бралі на кожнага студэнта нават і больш.

Цяпер сітуацыя змянілася не ў лепшы бок. Зараз мы адчуваем недахоп кніг (па прычыне іх старэння) па эканоміцы, гісторыі рэлігіі, культуры, па французскай і нямецкай мовах, гра-

мадскіх навук.

У той жа час адзначу, што фонд вучэбнай літаратуры папаўняецца за кошт выпускаемых нашым выдавецтвам дапаможнікаў. Гэтыя выданні вельмі патрэбны студэнтам.

Нядрэнна забяспечана бібліятэка навуковай літаратурай па курсах спецыяльных і прафесійных дысцыплін, а калі навуковай літаратуры па якой-небудзь тэматыцы не хапае, яна заказваецца па МБА. Для многіх выкладчыкаў і студэнтаў асобныя артыкулы з часопісаў і зборнікаў перадымаюцца на ратапрынце. Да паслуг наведвальнікаў і перыядычных выданняў, якіх маем па ўсіх спецыяльнасцях. Дарэчы, па запатрабаванню Міністэрства адукацыі бібліятэкай і вучэбна-метадычным аддзелам падрыхтаваны заяўкі на перавыданне кніг, якіх недастаткова.

— Віктар Сцяпанавіч, з Вашага расказу можа склаціся

ўражанне, што ў вас няма праблем: усё ціха і гладка. Але ж не змяняюцца чэргі ў чытальнай зале, не ўсе выходзяць з бібліятэкі задаволеныя. Не хапае месцаў у чытальнай зале. У чым справа?

— О, праблем хоць адбаўляй, і адным разам іх не ліквідаваць. Аб цяжкасцях у забеспячэнні студэнтаў літаратурай я падрабязна гаварыў на рэктарце. Няма памяшкання для чытальнай залы ў вучэбным корпусе № 2, дзе знаходзяцца тры факультэты, шмат завочнікаў і платнікаў першай і другой адукацыі. Узніклі цяжкасці з атрыманнем расійскіх выданняў, якіх паступае зусім мала. Не можам перавесці грошы і за абавязковыя экзэмплярныя кнігі, які атрымліваем з маскоўскага біблалектара. Адсутнічае інфармацыя аб выхадзе выданняў у краінах СНД. І толькі вялікімі намаганнямі супрацоўнікаў бібліятэкі пакрысе наладжваем кнігаабмен.

І яшчэ. Загадчыкам кафедраў выкладчыкам неабходна вельмі адказна падыходзіць да заказаў літаратуры па тэматычных планах выдавецтваў. Неверагодна, але некаторыя выкладчыкі кафедраў фізічнага і інжынернага факультэтаў не ведаюць, якая літаратура ёсць у бібліятэцы, не рэкамен-

туюць яе студэнтам. Яны не рэагуюць на просьбы нашых работнікаў даць нам спісы рэкамендуемай літаратуры. На сумны лад наводзіць і той факт, што некаторыя выкладчыкі гадамі трымаюць у сябе дома навуковую літаратуру і не здаюць яе ў бібліятэку, а гэта прыводзіць да адмаўлення іншым чытачам.

— Работу любой бібліятэкі з лепшага боку характарызуе яе даведачна-бібліяграфічная служба: усё павінна быць на віду, чытаць за хвіліну-дзве можа выбраць патрэбную кнігу. У вас ёсць электронны каталог, але ён, відаць, не мяняе сітуацыю?

— Інфармацыйна-бібліяграфічнае абслугоўванне істотна пашырана. Зараз мы выдаем самыя разнастайныя даведкі інфармацыйнага характару. Надаем увагу і прапаганда бібліятэчных ведаў, знаёмім студэнтаў з навінкамі паступаючай літаратуры праз электронны каталог з аўтаматызаванай раздрукоўкай. Шкада, што гэтага недастаткова. Ды і не ўсе студэнты і выкладчыкі маюць жаданне працаваць з каталогамі.

— Віктар Сцяпанавіч, некалькі слоў аб тым, як вядзецца прапаганда літаратуры?

— Для студэнтаў мы арганізуем кніжныя выставы, бібліяграфічныя агляды, дыспуты, канфе-

рэнцыі, дні кафедр, дні дыпломніка і іншыя. Многія з іх ахвотна ўдзельнічаюць у гэтых мерапрыемствах, але аддача ад іх, я лічу, магла б быць большай. Таму нашы работнікі сарыентаваны на тое, каб разнастайна праводзілі сустрэчы з чытачамі.

— А цяпер далікатнае пытанне: ці шмат хто з чытачоў губляе падручнікі, выносіць з бібліятэкі без запісу?

— Восем гэта і з'яўляецца, бадай, галоўнай прычынай таго, што падручнікаў не хапае, іх выносіць, ці проста крадуць, як гэта непрыемна гаварыць. Студэнтаў за гэта караем. Цяпер ставім пытанне, каб браць за згубленую кнігу ў 10-разавым кошыце па новых цэнах. Вельмі засмучае, што будучыя спецыялісты, у тым ліку і настаўнікі, крадуць кнігі.

— Цікава, а як за мяжой. Няўжо таксама бяруць?

— Я вывучаў замежны вопыт работы бібліятэк многіх краін. Там практычна кніг не крадуць, хаця фонды адкрыты, і да іх свабодны доступ. На дом падручнікі не выдаюцца, іх можна пачытаць толькі ў чытальнай зале. Да кнігі там адносяцца беражліва і з вялікай увагай.

— А цяпер, Віктар Сцяпанавіч, дайце інфармацыю, якія падручнікі атрыманы сёлага бібліятэкай?

— Перш за ўсё адзначу падручнікі па матэматыцы на беларускай мове, па мікрабіялогіі, філасофіі, маркетынгу, «Юрыдычная псіхалогія», «Кароткі нарыс гісторыі і права Беларусі» і інш. Зазначу, што гэта недастаткова. Супрацоўнікі робяць усё захады, каб набыць пабольш новых падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў выдавецтваў Беларусі, Расіі і іншых краін, забяспечыць імі студэнтаў і выкладчыкаў. А таксама хутка абслужыць усіх чытачоў.

Гутарыў У. АМЕЛЬКА.

● Для вас, першаккурснікі!

Паходжанне слоў

Акадэмія, універсітэт, інстытут

Слова «акадэмія» паходзіць ад імя міфічнага героя Акадэма, у гонар якога была названа мясцовасць паблізу Афін. У XVII ст. пры падтрымцы ўлад пачынаюць стварацца акадэміі як навуковыя цэнтры. Гэта Англіійская акадэмія (Лонданскае каралеўскае таварыства), створана ў 1660 г., Французская АН — у 1666, Пруская (у Берліне) — у 1700, Пецярбургская — у 1724-м. Акадэмія навук Беларусі адкрыта ў Мінску ў 1929 годзе.

Універсітэты ўзніклі ў сярэднія вякі ў гарадах, дзе ў школах былі настаўнікі, якія праславіліся сваёй вучонасцю. Менавіта для іх адусюль, у т. л. з іншых краін, збіраліся слухачы. У чужой краіне яны становіліся бяспраўнымі і безабароннымі, вольна пачалі аб'ядноўвацца ў саюз-універсітэт (ад лац. «універсітэ» — сукупнасць). Сюды ўваходзілі настаўнікі, вучні, перапісчыкі кніг, прадаўцы пергаменту. Гэта было нешта накшталт асобнага цэху. Паступова універсітэты атрымалі правы і прывілегіі ад каралёў, таму што вялікая колькасць прыезжых ажыўляла духоўнае жыццё, рамяство, гандаль. Пазней слова «універсітэ» тлумачылі ўжо не як саюз, а як сукупнасць факультэтаў. Першыя універсітэты з'явіліся ў XII — XIII ст.ст. у Італіі, Іспаніі, Францыі, Англіі.

Слова «Інстытут», як і «універсітэ», у нашай мове ўжываецца з XVIII ст., паходзіць ад лац. «інстытутум» — уста-

наўленне, упарадкаванне, установа. Дзеяслоў «інстытуэра» (ад яго і «інстытут») азначае навучаць.

Атэстат, дыплом, кнікулы
Лац. «атэстарэ» — сведчыць, быць сведкай. Адсюль «атэстат», што ў даслоўным перакладзе азначае «пасведчанне».

Ад грэч. «дыплама» — складзеная напалам грамата, пазней — пасведчанне празванне, адукацыю, майстэрства, высокую якасць і г. д.

Лац. «каніс» — сабака. Рымляне словам «Канікла» называлі сузор'е Вялікага Пса. Так яны называлі і час, калі Сонца пры сваім руху знаходзілася ў гэтым сузор'і (з 22 ліпеня па 23 жніўня) — самыя гарачыя дні лета. На гэты час аб'яўляўся перапынак у занятках. Адсюль і назва «канікулы».

Аўдыторыя, урок, дысцыпліна

«Аўдыторыя» ідзе ад лац. «аўдзі» — слухаць, «торыюм» — памяшканне. Даслоўна: памяшканне для слухання (лекцыі або дакладаў).

«Урок» ідзе ад ст. -руск. «реку» — гавару. Урок — гэта гаворка, гутарка, цяпер — час школьных заняткаў (звычайна 45 хв.), прысвечаны асобнаму прадмету. Гэта і навучальная работа, якую настаўнік дае вучням.

Спачатку «дысцыпліна» (ад лац. «дзісціпліна») азначала толькі навуку, прадмет навучання. Пазней азначэнне пашырылася, слова пачало азначаць таксама строгі парадак, вытрымку, як, напрыклад, школьная дысцыпліна.

Дні матфака

Вясёлы дыялог

— Стой! Дзе ты бяжыш?
— Не дзе, а навошта. Я — хіба што на лекцыю.

— Добра. З дыпламатам, у касцюме, і яшчэ бяжыць — а, гэта першамучанік, а не студэнт. Усё ж: куды ідзеш?

— Таварыш міліцыянер, я не іду — я маю свой крок з адзінай пастаўленай мэтай. Я ўчора, 17-га, да 2 гадзін ночы быў батанікам — то на агуркі пагляджу, то на памідоры.

— Вы што, мне тут жарты строіць будзеце? Які крок, які памідор? Вуліцу патрэбна пераходзіць толькі ў вызначаных месцах, каб не парушаць парадак руху гарадскога транспарту.

— Таварыш міліцыянер, навошта рабіць пераход прапам, трэба зрабіць пераход па дыяганалі, тым больш, што ён у мяне крыж-накрыж пасля свята.

— Менш трэба гарэлку піць. У такім выпадку, студэнт Смірноў, я павінен затрымаць вас.

— Мясце? Дык я нічога дрэннага не раблю. Мы ўдваіх былі: я і сябра. Зайшлі тут недалёка ў інтэрнат. Мяркуем пасядзім, паразмаўляем шчыра. А душа ў сябра чыстая, ну амаль што самая чыстая.

— Так у гаворцы яны падышлі да універсітэта.

— Таварыш студэнт, а чаму так шмат народу? Ідзе, здаецца, лекцыя.

— Відзец, так. Гэта толькі падумаць, малады чалавек ледзь

ранкам абуджаецца, ледзь апранаецца, ледзь дабіраецца да універсітэта. Ну, здаецца, — на гэтым мучэнні скончаны. А вось і не: на табе на галаве навуковым молатам. Таму неабходна зайсці ў сталуюку, добра падмацавацца, глядзіш — і граніт навукі не вельмі страшэнным здаецца.

— Жахліва. І часта вы так вучыцеся?

— Я ўвогуле ранкам заўсёды выбіраю, чым мне сёння заняцца: ці на танцы завярнуць, ці ў рэстаран, ці для разнастайнасці ва універсітэт на лекцыі, калі манета завясне.

— І што, завясла?

— Ды не, стыпендыя...

— А ты не падкажаш, дзе ў вас тут туалет?

— Ёсць на першым паверсе, на другім, калі аднаго не хопіць. Пасля наведвання нашай сталуюкі такое часта здараецца.

— О, юнак, гэта я цябе сёння аблаяў?

— Так, гэта я спяшаўся на заняткі.

— А чаго ты такі худы, змучаны такі?

— Патрабаванні выкладчыкаў да мяне вельмі высокія, патрабуюць добрых трывалых ведаў.

— Ты, напэўна, выдатнік?

— Не...

— Давай твой плашч патрымаю, а то, мабыць, самому цяжка.

— Гэта не плашч, гэта мой сябра, студэнт Сідараў. Вось ён як раз выдатнік.

— Ты б спортам займаўся.

— Можна, трохі дужэйшы быў бы.

— А я яго люблю.

— Ды ну!.. у цябе ж нават ногі не згінаюцца.

— Ды не, вы няправільна зразумелі. Йога — гэта мастацтва зводзіць канец стыпендыі з канцом месяца.

— А як жа ты ставішся да дзяўчат?

— О, у нас на матэматычным факультэце яны вельмі прыгожыя. Але грошы аддаю толькі адной-адзінай.

— І на якім курсе гэта ішчаслівіца?

— Яна працуе ў сталуюцы касірам.

— А як экзамены здаеш, не хвалюешся?

— Экзамены мучаць кожнага, нават добра падрыхтаванага чалавека.

— Але надзею на здачу экзамена не губляеш?

— Не, я не павінен гэтага рабіць, пакуль экзаменатар не страціў самавалодання.

— Пачакай, пачакай, ты, відаць, першаккурснік: у касцюме, з гальштукам — адкуль ты тады ўсё гэта ведаеш?

— У мяне брат на гэтым факультэце 8 гадоў вучыўся.

— А чаму ж так доўга?

— Напэўна, твой брат не меў вялікай ахвоты атрымаць дыплом.

— Мой брат дзеля заліку гатовы быў пайсці на ўсё, нават на лекцыю.

— А ці можна карыстацца канспектамі ў час экзамена?

— Вядома, толькі нельга яго выкладчыку паказваць...

Мы сели, и лёгким пружинистым шагом,
Вращая шшами, заходит препод,
И грозно, и страшно кося левым глазом,
Он из широких штанин достаёт:
Конспект, авторучку, очки и прищепку,
Галстук, пиджаму и снова очки,
Книжку, тетрадь, канцелярскую скрепку,
Стул, микроскоп и снова очки.
Там по истории партии первый
Бабушкой наспех связанный шарф.
Три папиросы швыряет он нервно
И ложит всё это в маленький шкаф.
Мы, обалдев, открываем конспекты,
И достаём из широких штанин
Яблоко, грушу, бинокль с дефектом,
Три пулемёта и стингер один,
Двадцать три танка, четыре танкетки,
Шесть броненосцев, потрёпанный флаг,
Две замусоленных старых конфетки
И огурцами наполненный бак.
Что же нам нужно? — Ручка, не более
Или хотя бы один карандаш.
Зубы сжимая от внутренней боли,
Нас выгоняет профессор...

К нам пришел вчерашний школьник,
Сдав экзамен кое-как.
Согласитесь, это следать,
Скажем прямо, не пустяк.
И совсем не думал ты,
Что здесь тебя проблемы ждут.

Но, сделав шаг на первый курс,
Ты попал в наш тесный круг.
Ты пришёл на матфак —
Значит, ты сделал шаг
К мудрости по знаниям
И к себе первый шаг.
На матфак, на матфак
Приглашаем мы всех,
Всех, кто верит в счастье
И в дальнейший наш успех.
На матфак будешь счастлив,
Сдав экзамен и зачёт.
Если здесь и есть проблемы,
То всего два раза в год.

Математик — это тот,
кто верит
Даже в самый трудный час,
И тот, кто знает, что удача
Не оставит нас.

Лучше нету факультета,
Где дух алгебры живет.
Лучше нету той минуты,
Когда сессия придёт.

Как увижу я доцента,
Всё во мне заговорит...
Вся душа моя пылает,
Все лицо моё горит.

Лучше нету факультета,
Что нас всех объединил.
Лучше нету той науки,
Что Евклид нам подарил.

Как докажешь теорему,
Всё в тебе заговорит.
Вся душа твоя пылает,
Вся душа твоя горит.

Хорошо студентом быть
И на лекции ходить,
Там себе спокойно спать
И ни строчки не писать.

Букварь давно уже забыт,
И мозг от формул твой
трещит,

Пределы, суммы и ряды
Уже давно решаем мы.

Филфак по швам трещит
от слов,
Но мало умных там голов,

Я на филфак пошёл бы сам,
Но я боюсь — концы отдам.

Физфак ещё туда-сюда,
Но в общем — тоже ерунда,
И биофак давно уж сгнил,
Я видел множество могил.

Юрфак везде суёт свой нос,
Но до матфака не дорос,
Матфак — вот лучший факультет,

И здесь не очень много бед.

Матфак уж ждёт своих детей,

Из вас здесь сделают людей,
Сюда идите не боясь,
И в общем, даже не крестясь!

Союз интегралов, рядов,

производных
Сплотила навеки царица наук.
Да здравствует созданный
волей преподавов
Единый могучий, любимый
матфак.

Славься, Тадеуш наш
Эдвардович, —
Дружбы студентов надёжный
оплот.

Партия Можджера, партия
славная,
Нас к получению диплома
ведёт.

Сквозь грозы сияло нам
солнце зачётов,

МАТЭРЫЯЛЫ ПАДРЫХТАВАЛІ: Андрэй Садойскі, Юрый Стасюкевіч, Мікалай Мацюкевіч, Юрый Ісакаў, Уладзімір Мазоль, Дзмітрый Рудакоў, Вадзім Арцюх, студэнты матэматычнага факультэта.

Но Ровба великий нам путь озарял,

На правое дело он поднял студентов,

Поднял, опустил и проректором стал.

В победе бесстрашных идей Вейерштрассе

Матфака грядущее видится нам.

Нас к госам ведёт бесконечная трасса,

Воспойте же славу матфака сынам.

● Падзея

Вечар спартыўнай славы

Штогод у канцы года традыцыйна праводзіцца вечар спартыўнай славы, падвядзення вынікаў выступлення лепшых спартсменаў у спартыўных форумах.

Спорт вышэйшых дасягненняў ва ўніверсітэце заўсёды на вышыні. Тут вучыліся першая алімпійская гімнастка Алена Валчэцкая, легендарная Вольга Корбут, самы дзюды чалавек планеты Аляксандр Курловіч, група барцоў грэка-рымскага стылю: Анатоль Федарэнка, Валерый Грыдзюшка, Іван Чэчка, Іван Чарныш і многія іншыя. Гэта нашы лепшыя, аб іх ішла гутарка на вечары, яны — арыентыр для маладой змены.

У гэты вечар на сустрэчу да студэнтаў і выкладчыкаў прыйшлі Валчэцкая — ст. выкладчык факультэта фізвыхавання, В. Максімовіч — загадчык кафедры фізвыхавання, А. Яроцік — акадэмік, прафесар, Р. Гайдашаў — дэкан факультэта фізвыхавання, лепшыя спартсмены сённяшняга дня: С. Саладоўнікаў — футбольны бамбардзір, А. Альшэўскі — член баскетбольнай зборнай каманды, які нядаўна вярнуўся з турніра па ЗША, прызёры першынства Еўропы і свету па барацьбе самба Ю. Лысенка і А. Багдзевіч, пераможца прэстыжных міжнародных турніраў, чэмпіён рэспублікі, удзельнік першынства свету В. Цыленць, удзельнік чэмпіяната свету, член нацыянальнай зборнай рэспублікі па лёгкай атлетыцы, майстар спорту міжнароднага класа В. Рудэнік.

Цікавая экспрэс-канферэнцыя, якая адбылася на сцэне, прайшла вельмі жыва. Рабяты

шмат вандруюць па свеце: праехалі ўсю Заходнюю Еўропу, скандынаўскія краіны, ЗША і Канада, і ім было што расказаць студэнтам.

Сярод студэнтаў карыстаецца павагай фізічная культура і спорт. Спартакіяда ўніверсітэта праводзілася больш як па 10 відах спорту. Галоўны суддзя спартакіяды Я. А. Роўба ў дзясяткі разоў ужо ўручыў кубак факультэту правазнаўства, на другім месцы — матэматычны факультэт, на трэцім — біёлагі. Студэнці прафкам узнагародзіў каштоўнымі падарункамі 25 лепшых спартсменаў ўніверсітэта.

Паказальныя выступленні па акрабатыцы, грэка-рымскай барацьбе, барацьбе самба, рытмічнай гімнастыцы адчулі цёплую сустрэчу залы. Нашых спартсменаў прывітала група сучаснага танца «Сінтэз» Палаца культуры «Юнацтва», мастацкая самадзейнасць студэнтаў факультэта фізічнай культуры і тэатра «Канкан».

У спрэчцы лепшых гіравікоў ўніверсітэта лепшым стаў Дзмітрый Коню — падняў двухпудовую гіру 40 разоў, у барацьбе на руках мацнейшым стаў К. Жук (факультэт фізвыхавання). У перацягванні каната ў вострай барацьбе з камандай фізвыхавання атрымалі перамогу студэнты інжынернага факультэта.

Заканчваецца год, яго вынікі ў спорце вядомы, будучы год абяцае быць не менш цікавым на перамогі і рэкорды спартсменаў ўніверсітэта. І мы зноў сустрэнемся як раз праз год і раскажам пра іх.

В. ЧЭКЕЛ,
старшы выкладчык кафедры фізвыхавання, рэжысёр і вядучы вечара.

Кветкі маме.

Фота У. САРОКІНА.

Гэта цікава

У Рыме ёсць адзін у свеце помнік аслу. Гісторыя яго звязана з першай сусветнай вайной. Гэтая цярплівая жывёліна была адзіным надзейным «транспартным сродкам» у італьянскай арміі.

Унікальны помнік устаноўлены ў аўстралійскім горадзе Бу-

нарга. Ён узведзены на сродкі фермераў у гонар вусеняў, якія ўратавалі горад ад зараснікаў кактусаў, супраць якіх былі бездапаможныя нават трактары і карчавальнікі. ...

Калі камандуючы арміяй, якая ў сярэднім стагоддзі асадыла ня-

мецкі горад Монсеп, убацьў на гарадской сцяне пеўня, то прыйшоў да вываду, што яго намер узяць горад морам праваліўся. І зняў асаду. На самай жа справе да таго часу ў горадзе не засталася ніякіх харчоў, і гэты пёвень быў апошняй «ежай». Удзячныя жыхары паставілі пеўню помнік.

Помнікі

У хаце пахне пірагамі...

Рыхтуем ся да свята

Набліжаюцца калядныя свята, Новы год. Усе гаспадынькі думваюць загадзя, якія падарункі зрабіць родным, як святочна ўбраць пакой, як накрыць стол. І, вядома, самае галоўнае, — чым незвычайным пачаставаць гасцей.

Звычайна ў гэты дзень у хаце пахне пірагамі. І ад гэтага паху становіцца ўтульна і святочна. А нехта ўздыхне, успомніўшы бабулю: «Якія пірагі яа ўмела пяхі!». Можна, канешне, купіць торт у магазіне. Можна з паўфабрыкату зляпаць нешта нуднае і дзяжурнае. Але ўсё гэта будзе неспраўднае, не вашае, і, шчыра кажучы, няўменне пяхы пірагі моцна падточвае рэпутацыю добрай гаспадыні.

Але навучыцца гэтаму вельмі нескладана. І мы вам з задавальненнем дапаможам.

— Пачнём з простага — з пячэння. Многія, мабыць, маюць рэцэпты свайго, хатняга «фірменнага», але становіцца ў працяглую чаргу, калі прадаюць крэкеры, сухое пячэнне (што бывае вельмі рэдка).

А чаму б вам не зрабіць што-небудзь незвычайнае ў хаце? Мы дадзім два рэцэпты — з дрожджамі і без іх.

Сухое пячэнне:
500 г мукі, 1/2 л. солі, 30 г. дражджэй, 1 1/2 шклянкі вады ці малака, 50 г маргарына.

Насыпаць муку (пшанічную ці аржаную) ўзгоркам у місцы, у цэнтры зрабіць паглыбленне. Разбавіць дрожджы цёплым малаком (1/2 шклянкі), узабтаць відэльцам і выліць ў паглыбленне. Змяшаць з часткай мукі. Трэба гэта зверху насыпаць соллю, накрыць сурвэткай і паставіць у цёплае месца да той пары, пакуль рошчына не ўдвоіцца ў аб'ёме, затым змясіць усе прадукты. Дадаць растоплены маргарын — у канцы, даць цесту яшчэ раз узняцца. Вымесіць яго добра і раскатаць у тонкі пласт. Цяпер трэба разрэзаць на квадраты, трохвугольнікі, затым выразаць кружкі чаркай, раскласці пячэнне на змазаны ліст, практуць некалькі разоў відэльцам і выпякаць пры тэмпературы 200°.

Рэцэпт без дражджэй розлічаны на такія ж прадукты, толькі вады (ці малака) трэба ўзяць крыху менш — 1 1/4 шклянкі, а маргарына — 100 г.

Муку змяшаць з соллю, дадаць ваду ці малака, растоплены маргарын, прыгатаваць крутое цеста і трымаць яго на халадзе

хвілін 30—40. Затым раскатаць у тонкі пласт і зрабіць пячэнне, як з дражджавага цеста.

Згадзіцеся, што такія прысмакі нядарна мець у хаце кожны дзень.

А цяпер перайдзем да пірагоў. Праявіце творчасць і фантазію! Здзівіце гасцей! Вы жадаеце зрабіць дражджавы пірог і не можаце вырашыць, з якой начынкай: ёсць і капуста, і цыбуля, і мяса, і рыс. Рабіце адразу з усім. Толькі гэты пірог будзе незвычайнай формы, лепш за ўсё яго пяхы ў круглай патэльні. Раздзяліце цеста на маленькія кавалачкі для піражкоў, раскатайце. На кожную аладку кладзіце якую-небудзь адну начынку, зашчыпаць бакі, надаць круглую форму пончыка і кладзіце на змазаную патэльнію адна да адной. Калі патэльнія запоўніцца, змазах верх растопленым маргарынам ці сырым жаўтком і пастаўце ў духоўку. Такі ж самы пірог можна зрабіць з салодкай начынкай.

А цяпер рэцэпт дражджавага цеста:

на 500 г мукі 300 г. дражджэй, 1 1/2 шклянкі малака (можна кефіра) ці 300 смятаны, 1 яйцо, узбітае з 2-3 ст. л. цукру, 100 г растопленага маргарына, 1/4 ч. л. солі. Цеста замешваецца такім чынам: дрожджы раскрашыць, пакласці на дно невялікага слоіка, засыпаць чайнай лыжкай цукару, заліць цёплым малаком ці вадой на 1/3 слоіка, шчыльна закрыць, паставіць у цёплае месца. Муку прасеяць (інакш цесту будзе цяжка падымацца) у вялікую міску ўзгоркам, зрабіць паглыбленне. Уліць дро-

жджы, захопліваючы лыжкай крыху мукі, паступова ўліць падагрэтае малака, узбітае яйцо з цукрам, соль, разведзеную ў стالовай лыжцы вады. Змясіць цеста кансэнцэнцы смятаны. Растоплены маргарын можна змясіць разам з усімі прадуктамі, але лепш гэта зрабіць пасля першага пад'ёму цеста — без маргарына яго паднімецца хутчэй. Накрыць сурвэткай і паставіць у цёплае месца. Калі яго паднімецца, добра вымясіць і дадаць растоплены маргарын ці масла. Паставіць яшчэ раз для пад'ёму. Затым зноў вымясіць, дадаць, калі неабходна, яшчэ мукі. Цеста не павінна быць крутым. Яно павінна быць жывым пад вашымі рукамі — і гэта вы абавязкова адчуеце. Гэта — цеста для пірагоў з несалодкай начынкай. Калі вы будзеце пяхы салодкі пірог, можаце выкарыстоўваць гэтае цеста, але можна зрабіць яго больш цікавым, дадаўшы ваніль ці карыцу. Ваш салодкі пірог здзівіць гасцей, калі пры замешванні ў таёе цеста вы дададзіце цэдру аднаго лімона.

Пірог можна ўпрыгожыць: заліць верх узбітымі бялкамі з цукрам, зноў паставіць у духоўку, вынуць праз 2-3 хвіліны. Можна зліць узбітай з цукрам смятанай.

Аб начынках, напэўна, гаварыць не трэба — яны могуць быць разнастайнымі. І фантазія тут не ведае межэй. Дадаім вам толькі адзін арыгінальны рэцэпт.

«Лявітая» пахлава
Цеста дражджавае, па вады рэцэпту, са смятанай, з карыцай ці лімоннай цэдрай.

Начынка: драбленьны арэхі, разынкі, крыху змажання на масле, растоплены мёд. Колькасць арэхаў залежыць ад паме-раў пірага, а мёда патрэбна ўзяць столькі, каб ён пакрыў усю начынку, але не быў «лішнім».

Бакі пахлавы трэба добра зашчыпаць, верх змазаць сырым яйцом — і ў духоўку.

Смачна есці!

● Працягваем размову

Як пан «спадаром» стаў

У сродках масавай інфармацыі, асяродках беларускай інтэлігенцыі, выступленнях дзяржаўных асоб усё часцей з'яўляецца і гучыць слова «спадар». У той жа час у правінцыі яго выкарыстоўваецца рэдка. Насцярожанасць, на маю думку, тлумачыцца найперш няведаннем яго паходжання.

Ігнат ТРУСЕВІЧ

Магілёўская вобласць

мowy XI—XVII стст.» (1977, 1989), «Слоўнік Скарыны». І ўсе яны таксама ўтрымліваюць толькі «гаспадара».

Далей прагледзеў слоўнікі царкоўна-славянскай мовы выдання 1861-га, царкоўна-славянскай і рускай мовы выдання 1967 года. І тут нічога...

Нарэшце, у маіх руках аказаўся аўтарытэтный і кампетэнтны «Слоўнік беларускай мовы» І. Навіча (1890). У яго ўключана слова «гаспадар», як уладальнік, уладар над сваім добром. Акрамя таго, ідуць 13 вытворчых ад яго слоў з падрабязным тлумачэннем кожнага. Ёсць тут і словы «сподар» (гаспадар, галава сямейства, «сподарыца»).

Суадносіны гэтых адных і тых жа па зместу варыянтаў у сэнсе іх выкарыстання не ў карысць слова «сподар». Тлумачэнне таму я знайшоў у «Слоўніку польскай мовы» (1915 г.), дзе Спадар — гэта больш ранняя форма слова Гаспадар. Яно пазначана крыжыкам як на той час адмершае, адышоўшае з выкарыстання.

Вось перада мной яшчэ «Беларуска-расейскі (Вялікалітоўска-русскі) слоўнік» доктара Я. Станкевіча, які быў выдадзены ў апошні час у Нью-Йорку. Ён ва ўсіх адносінах заслугоўвае ўвагі.

Менавіта ў слоўніку Я. Станкевіча дадзена даволі ўсебаковае тлумачэнне слову «спадар». Папершае, «спадар» — гэта «Гасподзь», «Господь» (пагадзіцеся, гэта ні ў якім разе не «госпадын», «пан»). Сэнс гэтага паняцця вельмі высокі. Таму тлумачэнне В. Рагойшы, што «спадар» паходзіць ад скарачэння «гаспадара», не вытрымлівае крытыкі. Слова «спадар» было зыходным, першапачатковым. Яго выкарыстанне некалі мела ўзнёслы сэнс і ўжо толькі таму было абмежаваным.

Ёсць, на мой погляд, тлумачэнне таму, што зварот «спадар» да Бога распаўсюдзіўся часткова на людзей. Паны ўсіх часоў сціпла сцю не вызначаліся і не грэбавалі часам сваім празмерным узвышэннем у ваках прыгонных. Хітры ж мужык у адказ завышаў іх іерархічны статус, бо ўсведамляў, што грэх у гэтым выпадку ляжыў на панстве. Згадаем, напрыклад, старадаўні анекдот:

— Ну, як тамака ваш новы пан?

— Нічога сабе, толькі бяда, што мае вушы ў нагах.

— Якім жа гэта парадкам?

— А так, калі да яго не пахіліша ажно да каляняў, нічогусенкі не чую!

Вось так і здарылася, што ўсеўладнага пана ўзвышалі да «спадара». А каго ж мы ўзвышам цяпер?

Ці наадварот — прыніжаем? Уладзімір КІСЯЛЕУ.
(Газета «Рэспубліка»).

Наш адрас:
230023, г. Гродна,
вул. Ажэшкі, 22, пакой 404,
тэл. 44-72-97

Газета выходзіць
два разы на месяц
Аб'ём газеты —
адзін друкаваны
аркуш
Зак. 5465

Тыр. 1000 экз.

Газета надрукавана афсетным
спосабам у Гродзенскай
абласной узбуднятай друкарні
г. Гродна, вул. Паліграфістаў, 4
Падпісана ў друк у 15.00.

Рэгістрацыйнае пасведчанне 421

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
ВУЧОНАЯ РАДА УНІВЕРСІТЭТА,
ПРАФКАМ СУПРАЦОЎНІКАУ,
ПРАФКАМ
СТУДЭНТАУ

В. а. рэдактара
У. П. АМЕЛЬКА